

Maatschappelijke waardering van Nederlandse landbouw en visserij

Inhoud

1

Inleiding 03

2

Samenvatting en conclusies landbouw en visserij 05

3

Maatschappelijke waardering landbouw 09

4

Associaties agrarische sector 13

5

Waardering en bekendheid 15

6

Maatschappelijke waardering visserij 20

7

Associaties visserij sector 24

8

Waardering en bekendheid 26

9

Bijlage 31

1

Inleiding

Inleiding

- Het Ministerie van Economische Zaken is geïnteresseerd in het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. Middels onderzoek, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij wordt vastgelegd in een rapportcijfer, wil het Ministerie van Economische zaken meten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking en hoe dit beeld zich door de jaren heen ontwikkelt.
- Als basis voor dit onderzoek dient een onderzoek uitgevoerd door TNS NIPO in augustus 2005 naar het imago van de agrarische ondernemer. Enkele onderdelen van dit onderzoek zijn gebruikt in vervolgonderzoek (2007, 2008, 2009 en 2012) dat er op gericht was een waarderingscijfer voor de gehele sector te bepalen. Bij de meting in 2015 is, net als in 2012 en 2013, ook de visserij opgenomen.
- Deze rapportage begint met een samenvatting en de conclusie over de landbouw en visserij. Vervolgens wordt de algehele waardering van de Nederlanders voor de landbouw beschreven. Daarna komen de vragen en stellingen aan bod waarop deze waardering is gebaseerd. Dezelfde vragen worden vervolgens gepresenteerd voor de visserij. Eventuele opvallende verschillen tussen de doelgroepen (geslacht, leeftijd, mate van bekendheid met de agrarische sector) worden (apart) vermeld.

1

Samenvatting en conclusies landbouw en visserij

Samenvatting

- In dit onderzoek is er op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken gekeken naar het beeld dat de Nederlandse bevolking heeft van de Nederlandse landbouw en visserij. De centrale vraag bij dit onderzoek is: hoe is de maatschappelijke waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij? Middels een onderzoek onder ruim 1.000 Nederlanders, waarbij de maatschappelijke waardering van de landbouw en visserij werd vastgelegd in een rapportcijfer, is vervolgens gemeten wat het huidige beeld is onder de Nederlandse bevolking.
- De waardering voor de Nederlandse landbouw en visserij is over het algemeen neutraal tot (zeer) positief. De Nederlandse landbouw wordt beoordeeld met een gemiddeld rapportcijfer van 7,6 en de visserijsector met een 6,9. Deze waarderingen zijn nagenoeg gelijk met voorgaande metingen. De Nederlanders zijn over het algemeen beter bekend met de agrarische sector dan met de visserijsector.

Conclusie landbouw

Maatschappelijke waardering van de agrarische sector in Nederland

- Over het algemeen heeft de Nederlander een neutraal tot (zeer) positief beeld van de agrarische ondernemer. De helft van de Nederlanders wordt geraakt door slecht nieuws over de agrarische sector. Door bijna driekwart van de Nederlandse bevolking wordt het noodzakelijk geacht dat Nederland ook in de toekomst agrarische bedrijven heeft.

Associaties met de agrarische sector

- Bijna de helft van de Nederlanders denkt bij de agrarische sector aan een boer, boerderij of boerenbedrijf en landbouw of akkerbouw.

Waardering en bekendheid

- Ruim vier op de tien van de Nederlanders zijn enigszins bekend met de agrarische sector. Bijna een op de vijf is (zeer) goed bekend met deze sector. De bekendheid met de agrarische sector komt voor bijna drie op de tien Nederlanders doordat men woont of woonde in een agrarisch gebied.
- Wanneer de bekendheid met de sector stijgt wordt de agrarische sector ook beter gewaardeerd. Nederlanders die zeer goed bekend zijn met de agrarische sector waarderen de sector met een rapportcijfer van een 8,4. Op totaal niveau beoordeelt men de sector met een gemiddeld rapportcijfer van een 7,6.
- De agrarische sector wordt positief gewaardeerd door het goede functioneren van de sector en er is waardering voor het harde werken. Kritiekpunten betreffen te weinig aandacht voor milieu en dierenwelzijn.
- De bekendheid en waardering voor de agrarische sector ligt over het algemeen onder jongeren (18-34 jaar) lager. Dit is in tegenstelling tot de ouderen (55 jaar en ouder), waar de bekendheid en waardering juist hoger dan gemiddeld ligt.

Conclusie visserij

Maatschappelijke waardering van de visserijsector in Nederland

- Nederlanders hebben een neutraal tot (zeer) positief beeld van de visserij ondernemer. Het doet vier op de tien Nederlanders iets wanneer zij slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgen. Ten opzichte van 2013 is het aantal Nederlanders dat slecht nieuws over de visserijsector niets doet gestegen van 9% naar 12%. De meerderheid van de Nederlandse bevolking hecht belang aan een duurzame manier van vissen.

Associaties met de visserijsector

- Bij de visserijsector wordt het meest gedacht aan 'vis' en 'vissersschepen'.

Waardering en bekendheid

- De bekendheid van de visserijsector is laag. Acht op de tien Nederlanders is (helemaal) niet zo bekend met deze sector. Als men enigszins tot (zeer) goed bekend is met de visserijsector geeft 30% van deze groep aan dat dit door de media komt.
- De Nederlandse visserijsector wordt door de meerderheid met een voldoende beoordeeld. Dit is nauwelijks veranderd ten opzichte van de voorgaande metingen. Op totaal niveau krijgt de Nederlandse visserijsector een gemiddeld rapportcijfer van een 6,9. De visserijsector wordt beter beoordeeld wanneer de bekendheid stijgt. Nederlanders die (zeer) goed bekend zijn met de sector geven gemiddeld een rapportcijfer van een 7,4.
- Het belang dat de visserijsector heeft als voedselbron voor de samenleving wordt door de Nederlander als pluspunt aangegeven. De overbevissing is het meest aangegeven kritiekpunt.
- Net zoals bij de uitkomsten ten aanzien van de agrarische sector zien we dat over het algemeen de bekendheid en waardering van de visserijsector lager ligt bij jongeren (18-34 jaar). In tegenstelling tot de jongeren ligt dit bij de Nederlanders van 55 jaar en ouder juist hoger.

3

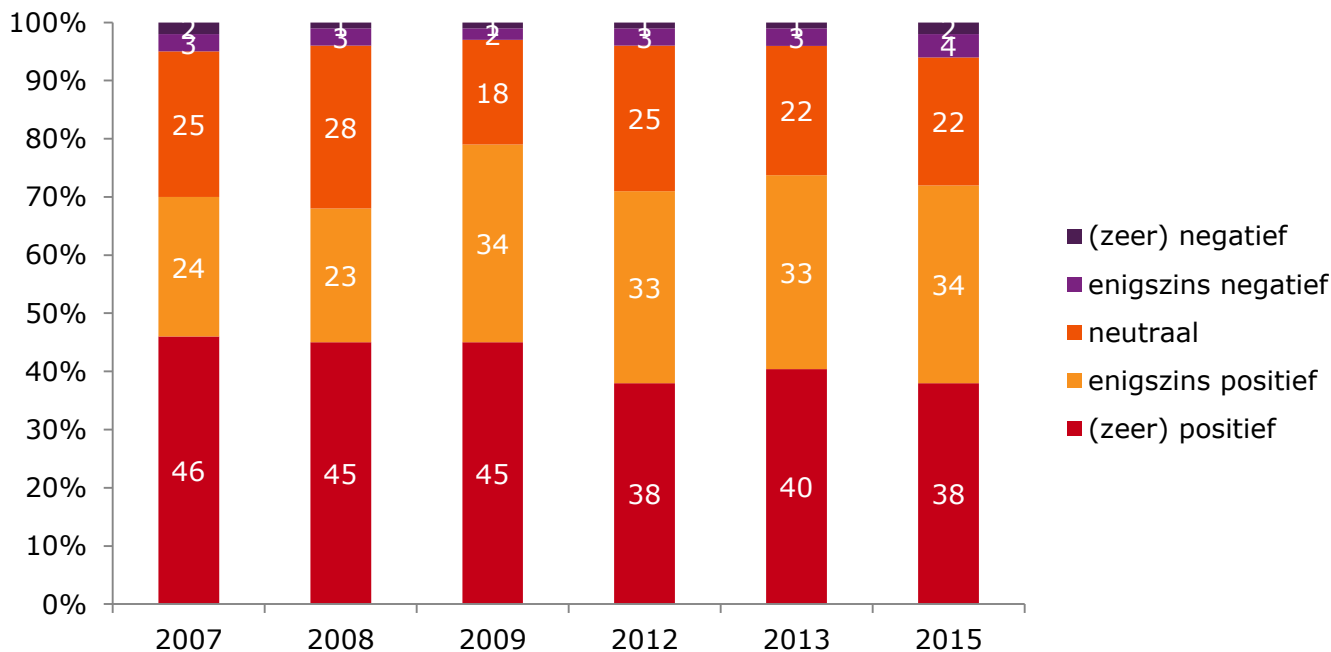
Maatschappelijke waardering landbouw

Algemeen beeld agrarische ondernemer: neutraal tot (zeer) positief

- Bijna driekwart van de Nederlanders heeft een enigszins tot (zeer) positief beeld van de agrarische ondernemer (72%). Slechts 6% heeft een enigszins tot (zeer) negatief beeld. Dit is nagenoeg gelijk gebleven aan 2012 en 2013.
- Nederlanders van 55 jaar of ouder hebben vaker dan gemiddeld een (zeer) positief beeld van de agrarische ondernemer (45% versus totaal 38%). Jongeren (18-34 jaar) hebben minder vaak een (zeer) positief beeld (29%).
- Daarnaast geven bewoners van de niet-stedelijke gebieden vaker aan dat zij een (zeer) positief beeld hebben van de agrarische ondernemer (43%), dit in tegenstelling tot de bewoners van stedelijke gebieden (35%).

Algemeen beeld agrarische ondernemer

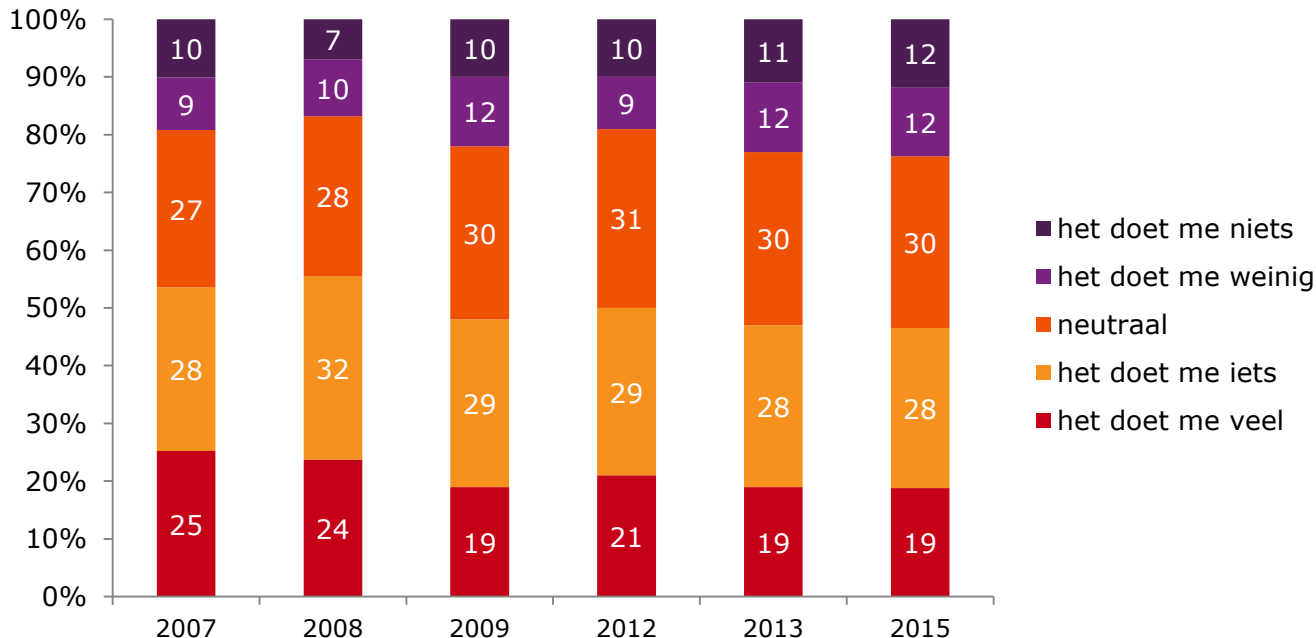

Hoe is in het algemeen het beeld dat u van de agrarische ondernemer heeft? (Basis: 2007 n=1.065, 2008 n=1.009, 2009 n=976, 2012 n=991, 2013 n=1.014 en 2015 n=1.009)

Slecht nieuws over de agrarische sector raakt helft van de Nederlanders

- De helft van de Nederlanders doet het iets of veel als zij slecht nieuws over de agrarische sector te horen krijgen (47%). Dit slechte nieuws doet voor een kwart van de Nederlanders weinig tot niets (24%). Ten opzichte van de voorgaande metingen is dit nauwelijks veranderd.
- Slecht nieuws over de agrarische sector doet vrouwen bovengemiddeld veel (21% versus totaal 19%), in tegenstelling tot mannen (16%).
- Ook doet dit slechte nieuws Nederlanders van 55 of ouder vaker dan gemiddeld veel (30%). Jongeren van 18 tot 34 jaar geven minder vaak aan dat het hun veel doet wanneer zij slecht nieuws horen over de agrarische sector (9% versus totaal 19%).

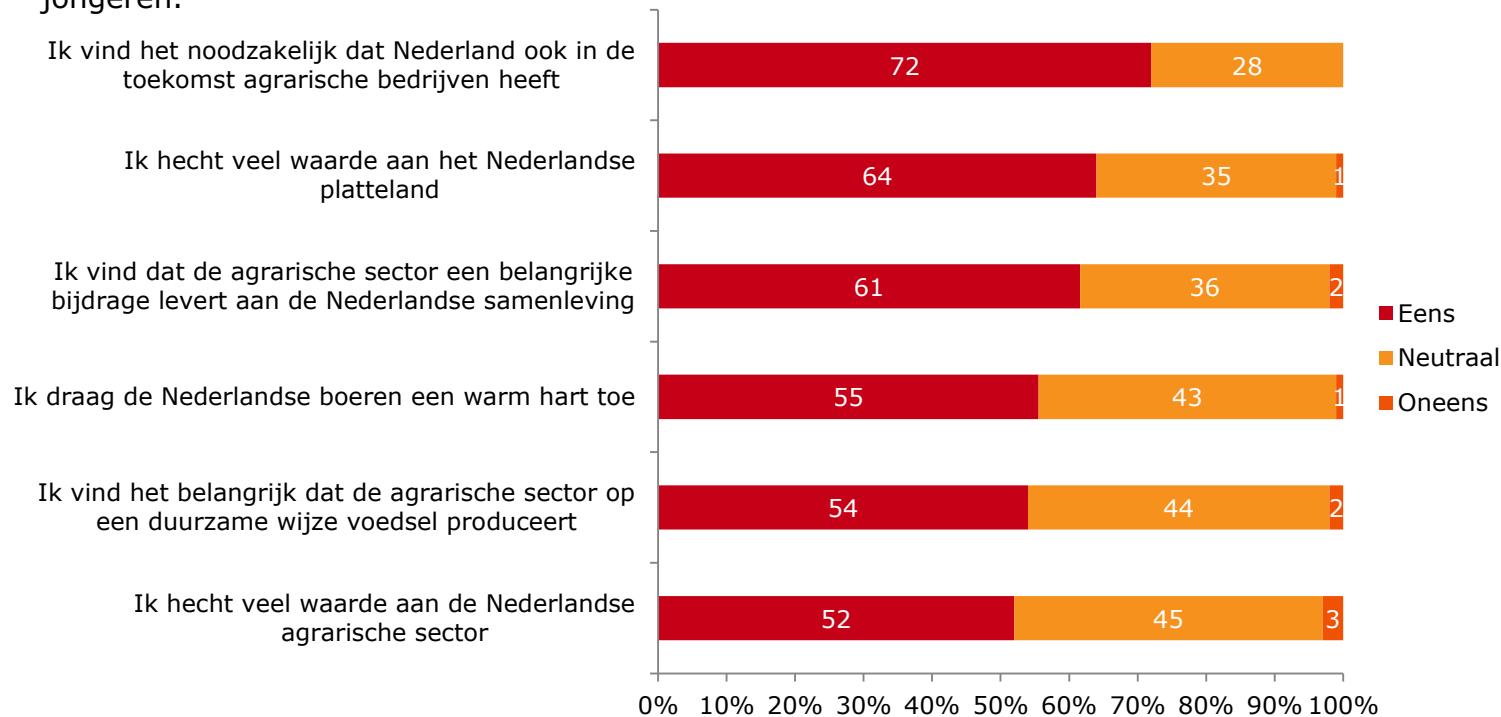
Slecht nieuws over de agrarische sector

In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de agrarische sector te horen krijgt? (Basis: 2007 n=1.064, 2008 n=1.008, 2009 n=990, 2012 n=1.023, 2013 n=1.031 en 2015 n=1.041)

Bijna driekwart van de Nederlanders acht agrarische bedrijven ook in de toekomst noodzakelijk

- Bijna driekwart van de Nederlanders vindt het noodzakelijk dat Nederland ook in de toekomst agrarische bedrijven heeft (72%). Ruim zes op de tien Nederlanders hechten veel waarde aan het Nederlandse platteland (64%) en vinden dat de agrarische sector een belangrijke bijdrage levert aan de samenleving (61%). Iets meer dan de helft draagt de boeren een warm hart toe (55%), vindt het belangrijk dat de agrarische sector op een duurzame wijze voedsel produceert (54%) en hecht veel waarde aan de Nederlandse agrarische sector (52%).
- Nederlanders van 55 jaar of ouder zijn over het algemeen meer begaan met de agrarische sector, in tegenstelling tot jongeren (18-34 jaar). Ouderen zijn het namelijk vaker eens met de stellingen dan jongeren.

(Basis n=1.043)

4

Associaties agrarische sector

Agrarische sector wordt door de helft van de Nederlanders geassocieerd met boer, boerderij, landbouw en akkerbouw

Associatie agrarische sector*	2007 n=1.065	2008 n=1.009	2009 n=993	2012 n=1.023	2013 n=1.034	2015 n= 1.043
	%	%	%	%	%	%
Aan een boer, boerderij, boerenbedrijf	41	44	36	50	47	48
Landbouw, akkerbouw	48	45	58	48	50	47
Veeteelt, veehouder	34	30	33	28	29	24
Tuinbouw, kassen (teler, kweker, tuinder)	26	24	24	21	23	23
Aan dieren (koeien, kippen varkens e.d.)	18	25	28	20	15	21
Aan agrarische producten (groenten, fruit, zuivel, vlees, bloemen e.d.)	19	16	18	13	19	19
Land/Landschap	-	-	-	2	5	5
Visserij	-	-	-	5	-	5
Anders	14	18	15	13	10	11

* Genoemd door $\geq 5\%$

Waar denkt u aan bij de agrarische sector?

5

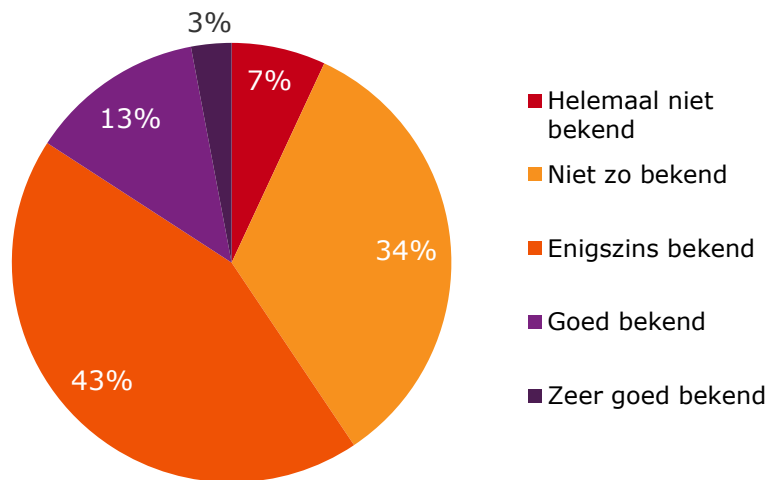
Waardering en bekendheid

Vier op de tien Nederlanders (helemaal) niet zo bekend met de agrarische sector

- In Nederland is bijna een op de vijf (zeer) goed bekend met de agrarische sector (16%). Het grootste deel van de Nederlanders is enigszins bekend (44%) en 40% is (helemaal) niet zo bekend met de agrarische sector.
- Van de jongeren (18-34 jaar) is de helft (helemaal) niet zo bekend met de agrarische sector (50%), dit is bovengemiddeld (41%). In tegenstelling tot de jongeren zijn de oudere (55 jaar en ouder) vaker bekend met deze sector (32%). Ook de bewoners van stedelijke gebieden zijn vaker (helemaal) niet zo bekend met de agrarische sector (45%) in tegenstelling tot de bewoners van niet-stedelijke gebieden (28%).
- De bekendheid met de agrarische sector komt voor bijna drie op de tien Nederlanders doordat men woont of woonde in een agrarisch gebied.

Bekendheid agrarische sector

In hoeverre bent u bekend met de agrarische sector? (Basis n=1.034)

Bekendheid met agrarische sector door... *	%
1. Wonen of woonden in een agrarisch gebied/ op het platteland	28
2. Familie/ kennissen werkzaam (geweest) in agrarische sector	15
3. Bekend via media	13
4. Familie/kennissen met boeren bedrijf	10
5. Ben zelf werkzaam (geweest) in de agrarische sector	10

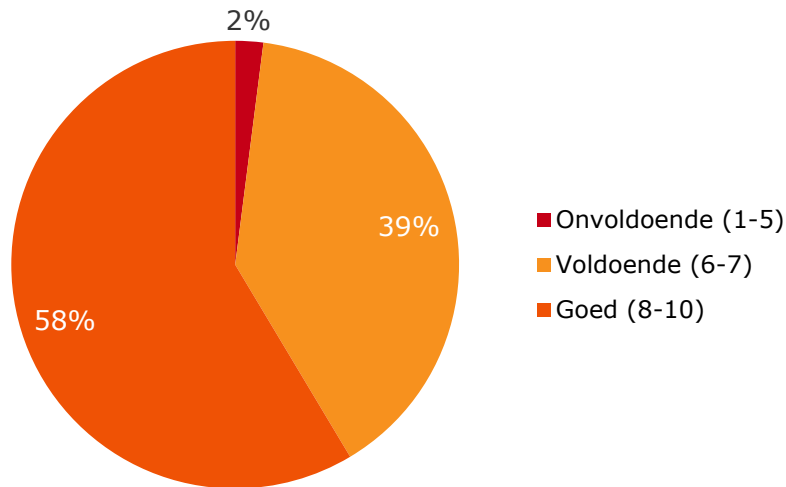
* genoemd door $\geq 10\%$

Hoe bent u bekend met de agrarische sector?
(Basis n=624)

Nederlandse landbouw gewaardeerd met een 7,6

- Gemiddeld beoordelen de Nederlanders de landbouw in hun land met een 7,6. Dit is nagenoeg gelijk aan de voorgaande metingen.
- Bijna zes op de tien Nederlanders beoordelen de Nederlandse landbouw met een 8, 9 of 10 (58%). 39% geeft een voldoende (cijfer 6 of 7) en slechtst 2% waardeert het met een onvoldoende (cijfer 1-5).
- Nederlanders van 55 jaar en ouder waarderen de Nederlandse landbouw bovengemiddeld (7,8). Jongeren (18-32 jaar) geven vaker een lager cijfer (7,4).
- De Nederlandse landbouw wordt door bewoners van niet-stedelijke gebieden vaker (64%) en door bewoners van stedelijke gebieden minder vaak (55%) dan gemiddeld als goed beoordeeld.

Waardering Nederlandse landbouw

Rapportcijfer

2007: 7,6

2008: 7,6

2009: 7,7

2012: 7,5

2013: 7,6

2015: 7,6

Wat is uw waardering voor de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt? (Basis n=1.043)

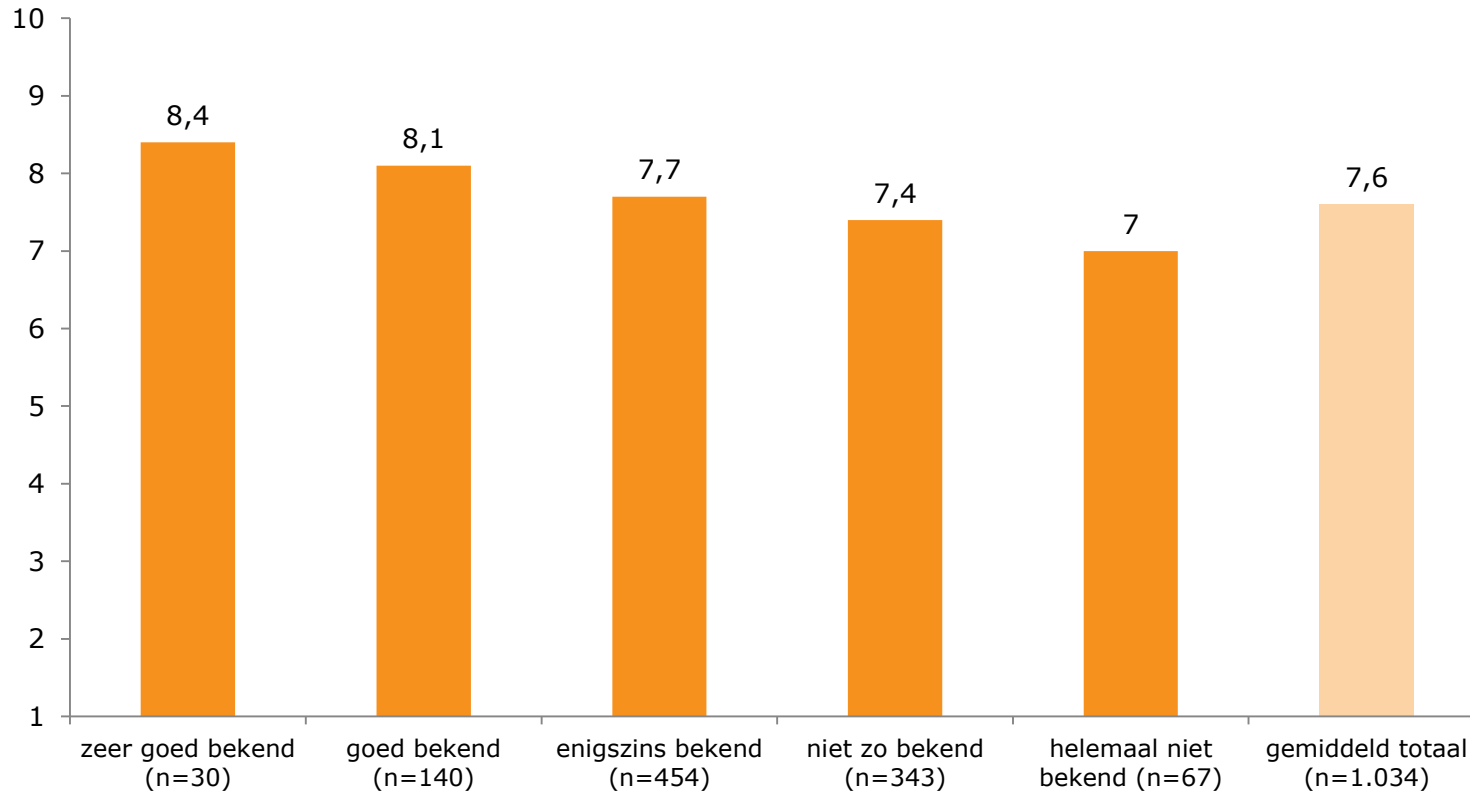
Goed functioneren en hard werken pluspunten, kritiek over de schaarse aandacht voor het milieu en dierenwelzijn

Kritiekpunten agrarische sector	Pluspunten agrarische sector
Redenen voor het gegeven rapportcijfer	Redenen voor het gegeven rapportcijfer
1. Te weinig aandacht voor het milieu	1. Agrarische sector doet het goed in Nederland
2. Te weinig aandacht voor dierenwelzijn	2. Waardering voor het harde werken
3. Vanwege de megastallen/ ben tegen massaproductie, grootschalige bedrijven, intensieve veeteelt	3. De agrarische sector levert goede (Nederlandse) producten

Waarom geeft u dit rapportcijfer? (Basis n= 1.034)

De agrarische sector wordt beter gewaardeerd naar mate de bekendheid stijgt

Waardering van de Nederlandse landbouw uitgesplitst naar bekendheid met de Nederlandse landbouw

*In hoeverre bent u bekend met de agrarische sector?
Wat is uw waardering voor de Nederlandse landbouw als u alles bij elkaar neemt?
(Basis: n=1.034)*

6

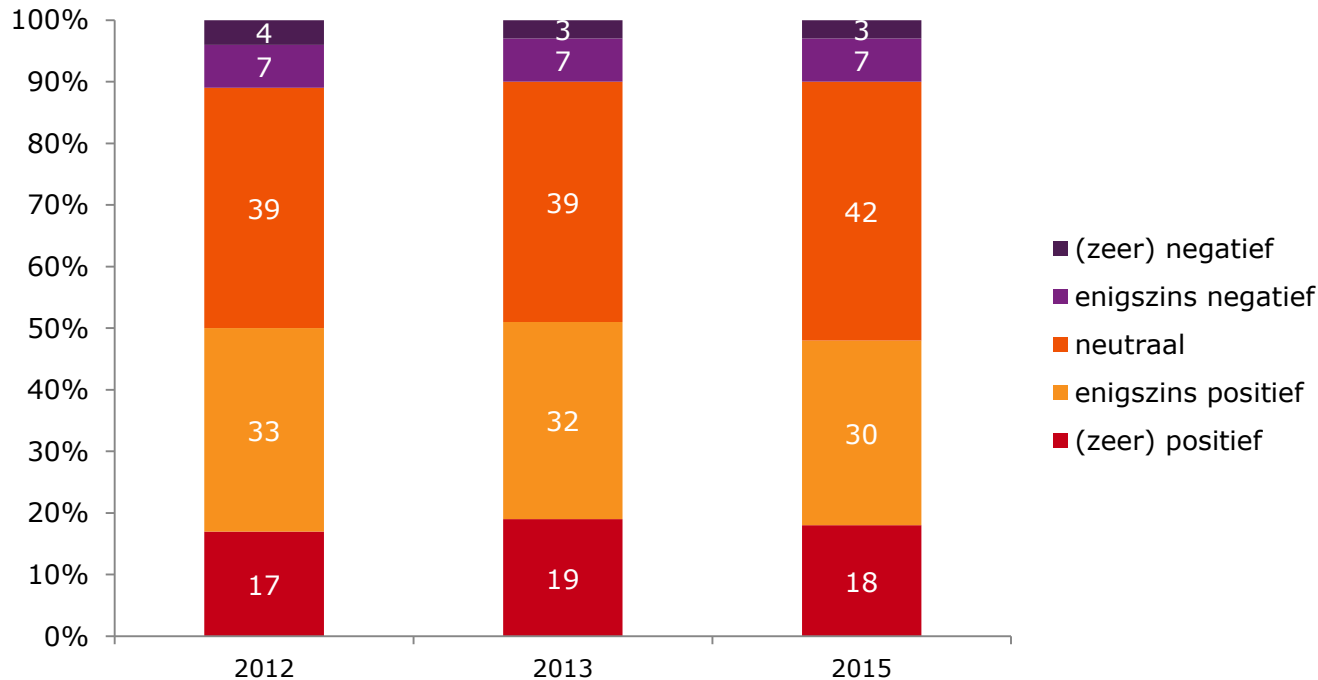
Maatschappelijke waardering visserij

Nederlanders hebben een neutraal tot (zeer) positief beeld van de visserij ondernemer

- Bijna de helft van de Nederlanders heeft een enigszins tot (zeer) positief beeld van de visserij ondernemer (48%). Ruim vier op de tien hebben een neutraal beeld (42%) en een op de tien heeft een enigszins tot (zeer) negatief beeld over de visserij ondernemer (10%). Dit is nauwelijks veranderd ten opzichte van de voorgaande metingen.
- De Nederlanders van 18 tot 34 jaar hebben minder vaak een (zeer) positief beeld van de visserij ondernemer (10%). Hier tegenover staat dat Nederlanders van 55 jaar of ouder vaker dan gemiddeld een (zeer) positief beeld van de visserij hebben (26%).

Algemeen beeld visserij ondernemer

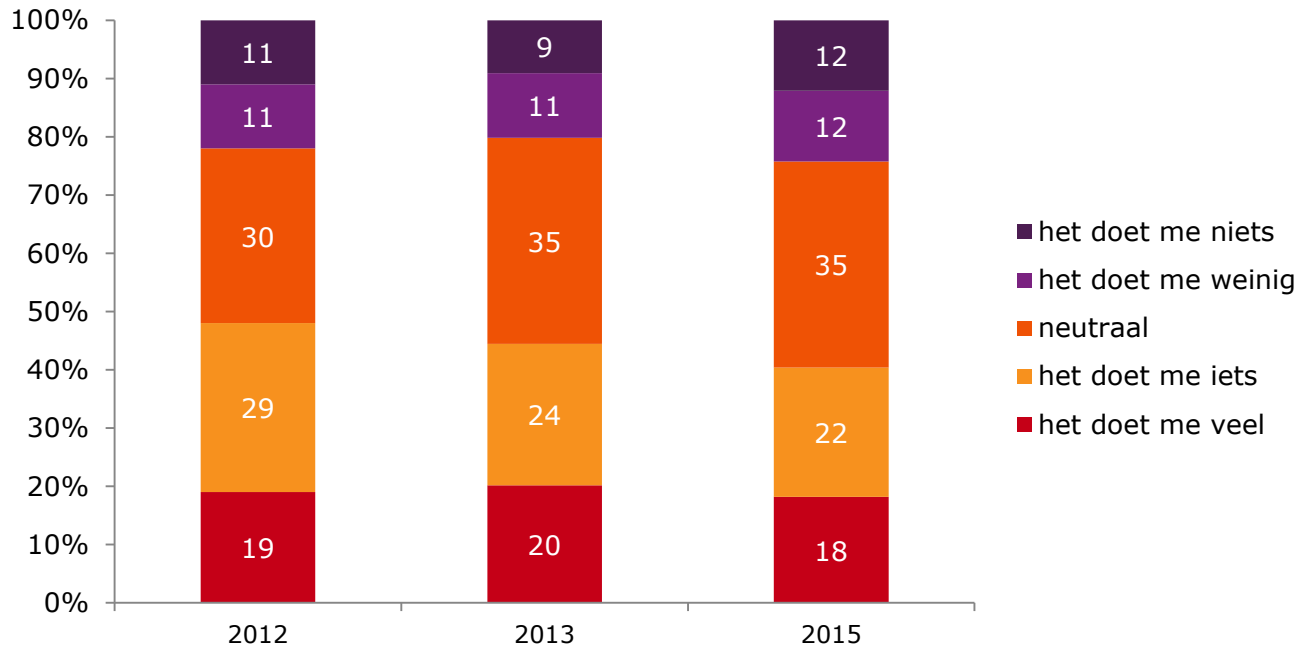

Hoe is het algemeen beeld dat u van de visserij ondernemer heeft?
(Basis: 2012 n=1.016, 2013 n=1.028, en 2015 n=1.040)

Slecht nieuws over de visserijsector raakt vier op de tien Nederlanders

- Vier op de tien Nederlanders doet het iets of veel als zij slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgen (40%). Ruim een derde is neutraal (35%) en bijna een kwart geeft aan dat slecht nieuws over de visserijsector hen weinig tot niets doet (24%). Ten opzichte van 2013 is het aantal Nederlanders dat slecht nieuws over de visserijsector niets doet gestegen van 9% naar 12%.
- Een op de vijf Nederlanders in de leeftijdscategorie 18 tot 34 jaar doet het niets wanneer zij slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgt, dit is bovengemiddeld (21% versus totaal 12%). Nederlanders van 55 jaar of ouder geven vaker dan gemiddeld aan dat slecht nieuws over deze sector hen veel doet (30% versus totaal 18%).

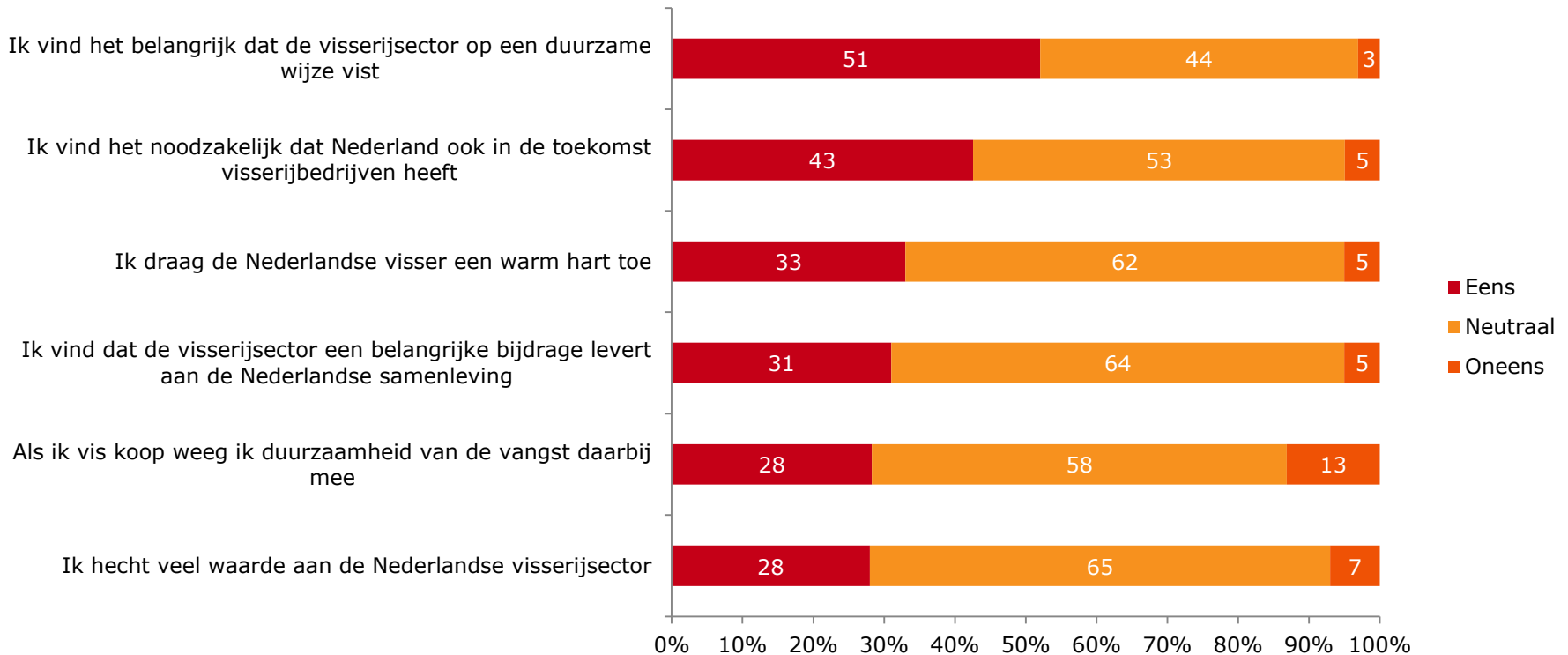
Slecht nieuws over de visserijsector

In hoeverre doet het u iets als u slecht nieuws over de visserijsector te horen krijgt? (Basis: 2012 n=1.017, 2013 n=1.029 en 2015 n=1.040)

Meerderheid hecht belang aan duurzame manier van vissen

- Over het algemeen is de Nederlander het vaker oneens met de stellingen ten opzichte van de vorige meting in 2013. Dit sluit aan bij de bevinding dat het Nederlanders vaker niets doet wanneer zij slecht nieuws over de visserijsector horen.
- Nederlanders in de leeftijdscategorie van 55 jaar of ouder zijn over het algemeen meer begaan met de visserijsector, dit in tegenstelling tot de Nederlanders van 18 tot 34 jaar. Ouderen geven namelijk vaker aan het eens te zijn met de stellingen dan jongeren.
- Vrouwen geven vaker aan dat zij de duurzaamheid van de vangst meewegen als ze vis kopen (32%) in tegenstelling tot mannen (24%).

7

Associaties visserijsector

Vis en vissersschepen worden het meest geassocieerd met de visserijsector

- De visserijsector wordt het meest geassocieerd met 'vissersschepen' en 'vis'. Ten opzichte van de vorige metingen in 2012 en 2013 is de associatie met 'vis' afgenomen en de associatie met 'een plaats (Urk, Volendam, enz.)' toegenomen.
- De visserijsector wordt minder vaak geassocieerd met 'beschadiging van milieu/ uitsterven van vissoorten' (2013: 5% en in 2015: 3%). Overbevissing werd in 2013 nog door 11% genoemd, in 2015 is dit gedaald naar $\geq 10\%$ (namelijk 9%).

Associatie visserij sector *	2012 (n=1.023)	2013 (n=1.034)	2015 (n=1.043)
	%	%	%
Vissersschepen	20	20	21
Vis	24	22	19
Vangen van vis	14	13	12
Vissers	14	13	10
Een plaats (Urk, Volendam, enz.)	7	8	10
Anders	14	15	12

* Genoemd door $\geq 10\%$

Waar denkt u aan bij de visserijsector?

8

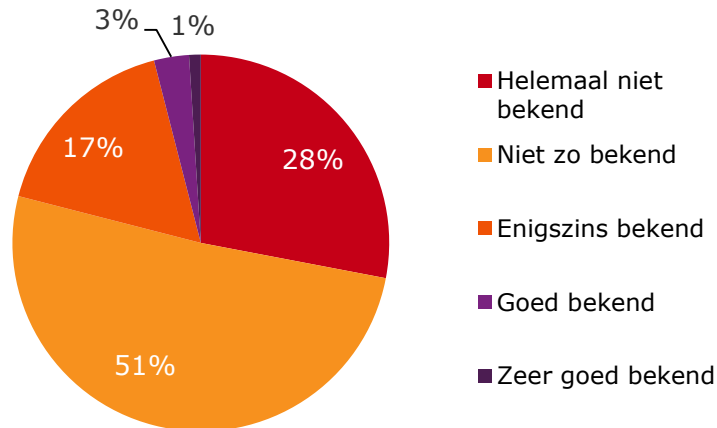
Waardering en bekendheid

Bekendheid visserijsector onder Nederlanders nog steeds laag

- Acht op de tien Nederlanders zijn (helemaal) niet zo bekend met de visserijsector (79%). Bijna een op de vijf is enigszins bekend (17%) en slechts 4% is (zeer) goed bekend met de visserijsector. Dit is nagenoeg gelijk gebleven aan de voorgaande metingen.
- Vrouwen zijn vaker (helemaal) niet zo bekend met de visserijsector (82%) in vergelijking tot mannen (76%).
- Nederlanders van 55 jaar of ouder zijn ook minder vaak (helemaal) niet zo bekend met de visserijsector (74%). Jongeren (18-35 jaar) zijn juist vaker dan gemiddeld (helemaal) niet zo bekend met de visserij (85%).
- Als men enigszins tot (zeer) goed bekend is met de visserijsector geeft 30% van deze groep aan dat dit door de media komt.
- De Nederlanders die de visserijsector kennen via algemene interesse is sterk afgenomen ten opzichte van de vorige meting. In 2013 was dit nog 21%, nu is deze groep gedaald naar 6%. Mogelijk heeft deze uitkomst in 2013 uitzonderlijk gepiekt, want in 2012 hebben slechts 2% van de Nederlanders aangegeven de visserijsector te kennen via algemene interesse.

Bekendheid visserijsector

In hoeverre bent u bekend met de visserijsector? (Basis n=1.043)

Bekendheid met visserijsector door... * (indien enigszins/goed/zeer goed bekend)	%
1. Bekend via media	30
2. Via familie/kennissen/vrienden/partner	16
3. Van huis uit/ermee opgegroeid	12
4. Door vis te eten/ kopen	10
5. Weet niet	10

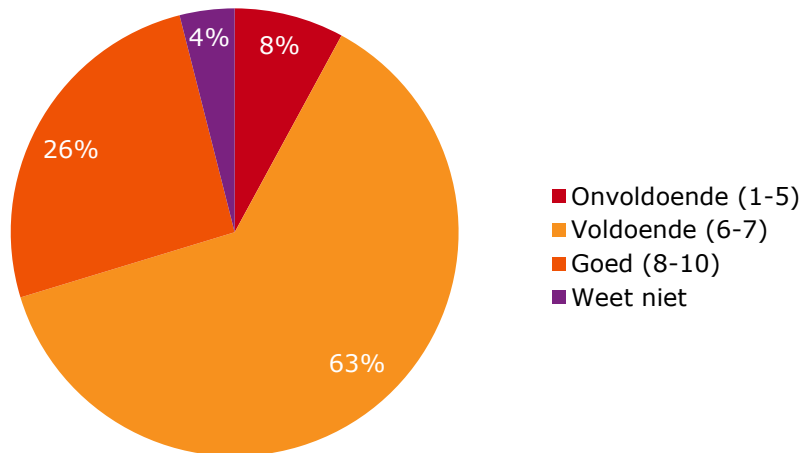
* genoemd door ≥ 10%

Hoe bent u bekend met de visserijsector?
(Basis: n=221)

Meerderheid beoordeelt Nederlandse visserij met een voldoende

- Ruim een kwart van de Nederlanders waardeert de Nederlandse visserij met een 8, 9, of 10 (26%). De meerderheid geeft een 6 of 7 (63%) en slechts 8% beoordeelt de visserijsector met een onvoldoende (cijfer 1-5). Dit is nauwelijks veranderd ten opzichte van de vorige metingen.
- Gemiddeld beoordeeld men de Nederlandse visserijsector met een 6,9.
- Jongeren (18-34 jaar) waarderen de Nederlandse visserij beneden gemiddeld met een 6,5. Nederlanders van 55 jaar of ouder geven, in tegenstelling tot de jongeren, de visserijsector een bovengemiddeld cijfer (7,2).

Waardering Nederlandse visserij

Rapportcijfer

2012: 6,8

2013: 6,9

2015: 6,9

Wat is uw waardering voor de Nederlandse visserij als u alles bij elkaar neemt? (Basis n=1.043)

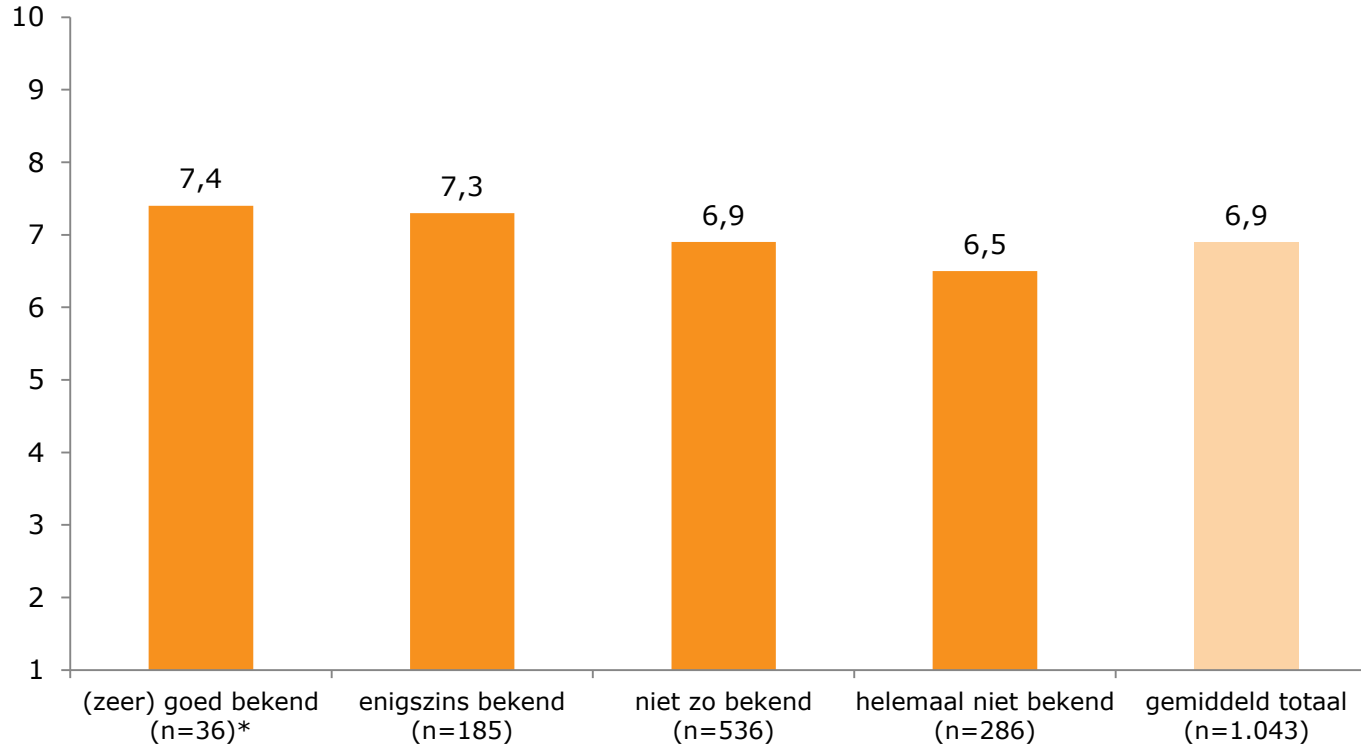
Goede beoordeling van de visserij door het belang als voedselbron voor de samenleving, maar overbevissing is een kritiekpunt

Kritiekpunten visserijsector	Pluspunten visserijsector
Redenen voor het gegeven rapportcijfer	Redenen voor het gegeven rapportcijfer
1. Overbevissing	1. Het is belangrijk (voedsel en samenleving)
2. Niet positief/hoor slechte verhalen	2. Visserij doet het goed / hoor positieve verhalen
3. (Nog) niet duurzaam/ verantwoord (genoeg)	3. Respect, waardering en begrip voor de visserij 3. Visserij heeft het moeilijk (regels ect.)

Waarom geeft u dit rapportcijfer? (Basis n= 1.006)

De bekendheid heeft een positieve invloed op de waardering van de visserij

Waardering van de Nederlandse visserij uitgesplitst naar bekendheid met de Nederlandse visserij

* Vanwege een zeer lage basis (n=7) is de categorie 'zeer goed bekend' samengevoegd met 'goed bekend'.

In hoeverre bent u bekend met de visserijsector?
Wat is uw waardering voor de Nederlandse visserij als u alles bij elkaar neemt?
(Basis: n=1.043)

9

Bijlage

Onderzoekverantwoording*

Method	Online
Doelgroep(en)	Nederlanders van 18 jaar of ouder
Steekproefgrootte	Bruto n=1.540 en netto n=1.043 (68% respons)
Steekproefbron	TNS NIPOBASE
Stratificatie/quota 's	Nee
Veldwerkperiode	17 maart t/m 23 maart 2015
Vragenlijstlengte	Gemiddeld 8 minuten
Weging	Er is gewogen op de volgende variabelen: geslacht, leeftijd, hoogst gevolgde opleiding, Nielsen-indeling en gezinsgrootte

*Meer gedetailleerde informatie over dit onderzoek is beschikbaar via uw contactpersoon bij TNS NIPO

Maatschappelijke waardering van
Nederlandse landbouw en visserij

© TNS 14 april 2015

G9710